

udtrykkelig udtalt, at naar man angrebes af en ganske overvældende Overmagt, saaledes at der in casu kun var Tale om et ganske hensigtsløst Blodoffer, saa vilde man ikke forlange dette, saa grusom er den moderne Folkeret ikke. Saa siger den højtærede Forsvarsminister: Er det dog ikke underligt med disse Konservative; medens vi jo skulde være enige om alle sammen, at det gjaldt for os om at faa saa smaa Pligter som muligt, ser man de Konservative og Venstre staa frem og hævde: Nej, lad os bare faa nogle flere folkeretlige Pligter. Skal man da ikke følge den højtærede Forsvarsminister og gøre disse Pligter saa smaa som muligt?

Jeg vil dertil sige, at med Hensyn til disse Pligter er det naturligvis behageligst for en neutral Stat at faa dem mindre — det er aldrig behageligt at faa paalagt Pligter —, det kan være meget rart ved given Lejlighed at faa sine Pligter, der uddanner sig ved Traktater eller Retssædvaner, formindsket. Men en helt anden Ting er, om det ogsaa er tilraadeligt for en lille Stat at staa og lave saa vidt mulig indskrænkende Fortolkninger af de Pligter, man allerede har. I sidste Tilfælde, hvor det, man gør, er, at man selv fortolker disse Forpligtelser saa indskrænkende som muligt, dér er Forholdet i Virkeligheden det, at man løber en uhyre Risiko ved at tage den snævrere mulige Fortolkning; man risikerer, at ens Skøn, naar det kommer til Stykket, vil blive underkendt af dem, der ogsaa har et Ord med at sige til denne Sag, Udlandet, den internationale Ret, Haagerdomstolen. Og i den Situation er det netop, vi befinder os i Øjeblikket. Vi staar overfor, hvorvidt vi tør gribe til en saadan snævrere Fortolkning, som vi har hørt fra det ærede Medlem Hr. P. Munch eller endnu mere vidtgaaende fra den højtærede Forsvarsminister, som jo bygger paa en Bortfortolkning af alle vore militære Forpligtelser. Det er en uhyre Risiko at fortolke de Forpligtelser saa snævert som mulig. Det er en lille Stat ikke interesseret i; en lille neutral Stat er interesseret i at være paa den sikre Side og i Tvivilstilfælde hellere at fortolke de internationale Forpligtelser saadan, at man kan være sikker paa, saa vidt menneskelig Vished kan blive det, at denne Fortolkning vil blive taget for gode Varer, at man ikke dér løber fra sine Forpligtelser.

Saa siger den højtærede Forsvarsminister — og han har sagt det flere Gange før; jeg glæder mig over at kunne anholde denne Udtalelse, jeg har stødt paa den

mange Steder, og jeg kan tænke mig, at den paa Vælgermøderne kan fange ubefæstede Sjæle —: „Vi er en suveræn Stat“. Den højtærede Minister maa dér staa paa et ganske forældet Standpunkt; thi dette Standpunkt, at Suveræneteten skulde betyde, at man kunde gøre, hvad man vilde, er jo forladt af alle Mennesker, i hvert Fald fra den Tid da Ludvig XIV levede, som jo skal have sagt: „l'état c'est moi“, den Tid, da Enevoldsherrerne kunde gøre, hvad de vilde. Ud fra det Standpunkt kunde man forstaa, at denne Begrundelse vilde være rigtig, nemlig at suveræne er de, der kan gøre, hvad Pokker de vil.

Men dette er aldeles ikke Suverænetet. Jeg ved ikke, om den højtærede Minister har tænkt igennem, hvilken Forestilling han forbinder med Danmark som en suveræn Stat. Skal jeg oversætte det ganske kort, saa vil det sige, at Suverænetet er Uafhængighed, indenfor Folkerettens Grænser nota bene. End ikke den stærkeste Stat kan efter Folkeretten gøre, hvad den vil; alle, store, smaa, stærke og svage Lande maa holde sig indenfor Folkerettens Grænser; men naar man er indenfor dem, staar man uafhængig af alle Stater; man er suveræn indenfor disse Grænser.

Og det er det, hvorom Striden i denne Sag drejer sig: Hvad siger denne Folkeret om disse Grænser? Hvilke Grænser drager den for vor Handlefrihed? Det er jo givet — jeg har heri ikke mødt Modsigelse fra noget af de fire Partier, i dette Punkt vil sikkert alle i Princippet være enige —, at hvad Folkeretten kræver, skal vi gøre; thi i alle Henseender kommer vi i en mislig Stilling, hvis vi ikke opfylder de folkeretlige Krav. Derved kommer vi til det, jeg vil ikke sige ene afgørende i denne Sag, men et Hovedpunkt i denne Sag: Hvilke er vore folkeretlige Forpligtelser rettelig fortolket, baade før Haagkonventionerne og efter Haagkonventionerne og efter Folkeforbundet, set paa hele den historiske Udviklings Baggrund? Det er Kærnepunktet. Og skønt jeg mener, at det for selve Forsvarssagen mere er den nationale Villie, der i Praksis vil gøre Udslaget, og ogsaa paa Vælgermøderne, saa maa vi, der sidder med Ansvar — og det gør vi jo alle —, betragte dette som et aldeles afgørende Hovedpunkt: Den rette Fortolkning af vore folkeretlige Forpligtelser; og vi maa vel vogte os for at fortolke disse saa indskrænket og saa snævert, at vi risikerer at faa denne Fortolkning underkendt.

Jeg gaar herefter over til den højt-